

Vec C-95/24 [Khuzdar] ¹

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

6. február 2024

Vnútroštátny súd:

Corte di appello di Napoli

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

6. február 2024

Trestné konanie proti:

ATAU

¹ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

UZNESENIE

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá prejudiciálna otázka týkajúca sa platnosti a výkladu aktov prijatých inštitúciami Únie (článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie)

Corte di Appello di Napoli (Odvolací súd Neapol, Taliansko), špecializovaný senát *ope legis* pre preventívne opatrenia, [*omissis*]

[*omissis*]

v konaní vo veci pasívneho európskeho zatykača v zmysle zákona č. 69/05, ktorý vydala Slovenská republika proti:

ATAU, [*omissis*]

so zreteľom na európsky zatykač z 5. októbra 2015, ktorý vydal Okresný súd Dunajská Streda (Slovensko) na účely výkonu slovenského odsudzujúceho trestného rozsudku č. 3T/219/2009 z 23. augusta 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 7. septembra 2010 a je vykonateľný proti vyžiadanej osobe odsúdenej na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov, ktorý sa má ešte v celom rozsahu vykonať,

[*omissis*] [vnútroštátne konanie]

KONŠTATUJE, ŽE

§1. Skutkové okolnosti prípadu.

Členský štát Slovenská republika vydal európsky zatykač zo dňa 5. októbra 2015 na účely výkonu slovenského trestného odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda (Slovensko) č. 3T/219/2009 z 23. augusta 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 7. septembra 2010 a je vykonateľný proti vyžiadanému ATAU (alias: ATAU), ktorým bol ATAU odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov, ktorý sa má ešte v celom rozsahu vykonať. Vyžiadaná osoba bola 19 júna 2023 nájdená justičnou políciou v Taliansku, následne bola vzatá do predbežnej väzby a tento odvolací súd má rozhodnúť o odovzdaní, o ktoré požiadala Slovenská republika prostredníctvom európskeho zatykača. Vyžiadaná osoba v priebehu konania pred týmto súdom ďalej vyhlásila a doložila, že sa skutočne a legálne zdržiava v Taliansku viac ako päť rokov, a preto požiadala tento odvolací súd, aby odmietol jej odovzdanie a nariadil v Taliansku výkon trestu, ktorý jej bol uložený slovenským trestným rozsudkom na základe uznania tohto rozsudku na účely výkonu v Taliansku.

S cieľom posúdiť túto žiadosť, ktorá nie je zjavne nedôvodná, odvolací súd požiadal Slovenskú republiku, aby doplnila osvedčenie tak, že spresní procesné

záruky uplatnené na odsúdeného. Listom z 2. novembra 2023 Okresný súd Dunajská Streda odpovedal, že odsúdený sa osobne nezúčastnil konania, v ktorom bol vynesene odsudzujúci rozsudok proti nemu. Napriek tomu počas konania bol obhajovaný a zastúpený advokátom. Okrem toho nebol nikdy upovedomený o dni a mieste konania, ale mal vedomosť o tom, že prebieha konanie proti nemu, pretože bol 28. septembra 2009 zatknutý a umiestnený do vyšetrovacej väzby na Slovensku pre ten istý trestný čin, potom 15. decembra 2009 bol prepustený z väzby a umiestnený v utečeneckom tábore na území Slovenska a následne 31. decembra 2009 ušiel, už sa nevrátil a nevedel adresu na doručovanie, takže slovenský súd ho už nemohol vypátrať ani mu doručiť predvolanie na pojednávanie pred súdom. Z tohto dôvodu sa toto pojednávanie uskutočnilo bez prítomnosti odsúdeného, keďže bol na úteku napriek tomu, že vedel o existencii konania, ktoré sa konalo pomocou obhajoby a zastúpenia obhajcom a skončilo sa uložením trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov.

Keďže sa zdá, bez toho, aby bolo dotknuté podrobnejšie preskúmanie, že v súčasnom stave neexistuje žiadny iný dôvod na odmietnutie odovzdania, odvolací súd musí overiť, či sú po uznaní odsudzujúceho rozsudku na účely výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov uloženého vyžadanej osobe v Taliansku, tak ako o to táto osoba požiadala, splnené podmienky na odmietnutie odovzdania.

§2. Talianska vnútroštátna právna úprava

Článok 18a bod 2 legge n. 69 del 22.4.2005 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri*) (zákon č. 69 z 22. apríla 2005, Ustanovenia na zosúladienie vnútroštátneho práva s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi) v znení uplatniteľnom *ratione temporis* stanovuje, že „ak bol európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s odňatím slobody, odvolací súd môže odmietnuť odovzdanie štátneho príslušníka Talianskej republiky alebo osoby, ktorá má nepretržite aspoň päť rokov legálne a skutočne trvalý pobyt alebo sa legálne a skutočne zdržiava na území Talianska..., pod podmienkou, že nariadi, aby sa taký trest alebo také ochranné opatrenie vykonali v Taliansku v súlade s talianskymi vnútroštátnymi predpismi“. Vo vzťahu k ATAU (alias ATAU) sa na základe dokumentov v spise nezdá byť možné existenciu takýchto podmienok vylúčiť.

Článok 24 decreto legislativo n. 161 del 07.9.2010 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla Decisione quadro 2008/909/GAI relativa all'applicazione del principio del reciproco riconoscimento alle sentenze penali che irrogano pene detentive o misure privative della libertà personale, ai fini della loro esecuzione nell'Unione Europea*) (*legislatívny dekrét č. 161 zo 7.9.2010, Ustanovenia na zosúladienie vnútroštátneho práva s rámcovým rozhodnutím 2008/909/SVV*

o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahrňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii) stanovuje, že ak odvolací súd odmietne odovzdanie požadované na základe európskeho zatykača založeného na odsudzujúcom trestnom rozsudku a nariadi výkon trestu na talianskom území, musí zároveň uznať na účely výkonu v Taliansku cudzí odsudzujúci trestný rozsudok, na ktorom je založený európsky zatykač, ak sú splnené podmienky.

Podľa talianskych právnych predpisov preto odvolací súd, ak rozhodne o odmietnutí odovzdania a nariadi výkon zahraničného odsudzujúceho trestného rozsudku v Taliansku, musí tento rozsudok uznať podľa legislatívneho dekrétu č. 161 zo 7. septembra 2010 a môže tak urobiť len v prípade, že sú splnené podmienky.

Článok 13¹ⁱ legislatívneho dekrétu č. 161 zo 7. septembra 2010 [omissis] stanovuje, že „*Odvolací súd odmietne odsudzujúci rozsudok uznať v jednom z týchto prípadov: ... (i) ak sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, okrem prípadov, keď sa v osvedčení uvádza, že: 1) bola včas osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania alebo sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, ktoré jednoznačne preukážu, že táto osoba si bola vedomá konania, ako aj bola informovaná o tom, že možno vydať rozhodnutie, ak sa nezúčastní konania; alebo 2) ak táto osoba, vedomá si stanoveného termínu konania, splnomocnila právneho zástupcu, ktorý bol buď vymenovaný dotknutou osobou, alebo ustanovený štátom, a tento právny zástupca ju v konaní skutočne obhajoval; alebo 3) po tom, ako sa jej doručilo rozhodnutie a bola výslovne poučená o práve na obnovu konania alebo odvolanie, na ktorých sa môže dotknutá osoba zúčastniť z dôvodu opätovného preskúmania žaloby vo veci samej vrátane vykonania nových dôkazov, výslovne uviedla, že proti rozhodnutiu nepodáva opravný prostriedok, alebo nepodala návrh na obnovu konania alebo odvolanie v rámci príslušnej lehoty“.*

V prejednávanej veci, ako bolo pripomenuté vyššie, vyžiadaná osoba nebola nikdy informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ako sa stanovuje v bode 1, ani o stanovenom termíne konania, ako sa stanovuje v bode 2 a ani jej neboli doručené informácie uvedené v bode 3. Slovenská republika totiž oznámila, že vyžiadaná osoba mala vedomosť len o tom, že prebieha konanie, pretože bola zatknutá a vzatá do preventívnej väzby v trvaní troch mesiacov pred začatím samotného konania a že po prepustení bola na úteku a nezanechala stopy, takže nemohla byť informovaná o stanovenom termíne a mieste konania ani o tom, že rozhodnutie bude prijaté aj keď sa nezúčastní konania.

V prejednávanej veci preto odvolací súd, ak by sa rozhodol, že odmietne odovzdanie a nariadi výkon trestu v Taliansku, nemohol by tak postupovať, pretože sú súčasne splnené podmienky na odmietnutie uznania rozsudku.

Okrem toho, pokiaľ ide o procesné záruky týkajúce sa európskeho zatykača, článok 1 bod 1a zákona č. 69 z 22. apríla 2005 [omissis] v znení uplatniteľnom *ratione temporis* stanovuje, že „Ak bol vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s odňatím slobody uloženého v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila, musí európsky zatykač obsahovať aj údaj o aspoň jednej z týchto podmienok ... b) dotknutá osoba, ktorá bola informovaná o konaní proti nej, bola v konaní, ktorého výsledkom bolo uvedené rozhodnutie, zastúpená obhajcom, ktorého buď vymenovala dotknutá osoba, alebo ktorý bol ustanovený štátom“.

Je preto potrebné dospieť k záveru, že ak bol odsúdený informovaný o tom, že prebieha konanie proti nemu, pričom bol zastúpený obhajcom, je odovzdanie na výkon európskeho zatykača možné, kým uznanie rozsudku vo vykonávajúcom štáte nie je možné.

Odovzdanie na základe európskeho zatykača je totiž možné jednoducho pod podmienkou, že odsúdený, zastúpený obhajcom, bol informovaný iba o tom, že prebieha konanie proti nemu; naopak, uznanie rozsudku vo vykonávajúcom štáte je možné pod podmienkou, že odsúdený, zastúpený obhajcom, bol informovaný o stanovenom termíne konania pojednávania.

Tieto ustanovenia v prejednávanej veci majú za následok, že ATAU (alias: ATAU) môže byť odovzdaný Slovenskej republike, pretože bol zastúpený obhajcom a informovaný o tom, že prebieha konanie, avšak Taliansko nemôže, napriek tomu, že sa skutočne zdržiava na talianskom území viac než päť rokov a podal žiadosť, odmietnuť odovzdanie a nariadiť výkon trestu v Taliansku, pretože nebol informovaný o stanovenom termíne konania.

To by viedlo k paradoxnej situácii, a teda že procesná záruka poskytnutá odsúdenému v súvislosti s uznaním je vyššia ako procesná záruka poskytnutá odsúdenému v súvislosti s európskym zatykačom, ktorá by sa prejavila skôr v neprospech odsúdeného ako v jeho prospech.

V prejednávanej veci by totiž ATAU (alias: ATAU) nemohol mať prospech zo zamietnutia odovzdania v dôsledku svojho skutočného päťročného pobytu v Taliansku, pretože procesná záruka, ktorú mu poskytuje Slovenská republika (informácia o tom, že prebieha konanie), je paradoxne nižšia ako záruka stanovená pre uznanie rozsudku (informácia o stanovenom termíne konania), ktorá by v prípade, že by mu bola poskytnutá, umožnila po odmietnutí odovzdania výkon trestu v Taliansku.

Týmto spôsobom vyžiadaná osoba stráca právo na výkon trestu vo vykonávajúcom štáte nie preto, že sa jej dostalo väčšej procesnej záruky, ale paradoxne preto, že sa jej dostalo menšej procesnej záruky, čím by neoprávnene utrpela dvojakú ujmu, po prvé, súdne konanie v neprítomnosti bez toho, aby bola informovaná o stanovenom termíne konania, a po druhé, odovzdanie do

odsudzujúceho štátu namiesto výkonu trestu vo vykonávajúcom štáte, hoci sú splnené ostatné podmienky.

Okrem toho tento systém vytvára paradoxný záver, podľa ktorého ten istý odsudzujúci rozsudok nemožno uznať v Taliansku na účely výkonu, pretože poskytnutá procesná záruka (informácia o tom, že prebieha konanie) je nižšia než je stanovená záruka (informácia o stanovenom termíne konania), avšak umožňuje na účely výkonu trestu odovzdanie štátu, v ktorom bol vynesенý odsudzujúci rozsudok. V dôsledku toho sa v tom istom európskom právnom priestore ten istý rozsudok považuje za rozsudok, ktorý nemá minimálnu procesnú záruku umožňujúcu jeho výkon, avšak zabezpečuje minimálnu procesnú záruku umožňujúcu odovzdanie na výkon tomu istému odsudzujúcemu štátu, ktorý vyhlásil tento rozsudok a poskytol odsúdenému nižšie záruky.

Je preto potrebné porovnať tento záver s právnou úpravou Únie, aby sa posúdilo, či ju možno vykladať a je platná v tom zmysle, že odovzdanie možno odmietnuť po uznaní rozsudku na účely výkonu trestu vo vykonávajúcom štáte, aj keď neexistuje procesná záruka stanovená pre uznanie rozsudku, ale existuje procesná záruka stanovená pre odovzdanie na základe európskeho zatykača.

§3. Právna úprava Európskej únie.

Článok 4 bod 6 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 (*o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi*) stanovuje, že súdny orgán vykonávajúceho členského štátu môže odmietnuť odovzdanie, ak bol zatykač vydaný pre účely výkonu trestu a odsúdená osoba je štátnym občanom alebo sa zdržiava alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcom štáte, pod podmienkou, že vykonávajúci štát sa zaviazne, že vykoná trest v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Článok 25 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 (*o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii*) stanovuje, že v prípade, ak súdny orgán vykonávajúceho štátu odmietne odovzdanie podľa článku 4 bodu 6 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002, sa musia uplatniť aj ustanovenia rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 týkajúce sa uznávania na účely výkonu trestu.

Článok 9 bod 1 rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV stanovuje, že „Príslušný orgán vykonávajúceho štátu môže odmietnuť uznanie rozsudku a vykonanie trestu, ak: i) podľa osvedčenia uvedeného v článku 4 sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, okrem prípadov, keď sa v osvedčení uvádza, že dotknutá osoba v súlade s ďalšími procesnými požiadavkami vymedzenými vo vnútroštátnom práve štátu pôvodu: bola včas osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, alebo sa jej inými prostriedkami skutočne

doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania a informovaná o tom, že možno vydať rozhodnutie, ak sa nezúčastní konania, alebo, alebo ii) vedomá si plánovaného konania splnomocnila právneho zástupcu, ktorý bol buď vymenovaný dotknutou osobou, alebo ustanovený štátom, aby ju obhajoval v konaní, a tento právny zástupca ju v konaní skutočne obhajoval; alebo iii) po tom, ako sa jej doručilo rozhodnutie a bola výslovne poučená o práve na obnovu konania alebo odvolanie, na ktorých má dotknutá osoba právo zúčastniť sa a ktoré umožnia opätovné preskúmanie samotnej veci vrátane nových dôkazov a ktoré môžu viesť k zrušeniu pôvodného rozhodnutia a vydaniu nového: výslovne uviedla, že proti rozhodnutiu nepodáva opravný prostriedok, alebo nepodala návrh na obnovu konania alebo odvolanie v rámci príslušnej lehoty“.

Právo Únie teda výslovne stanovuje, že podmienkou uznania výkonu odsudzujúceho trestného rozsudku vyneseného v neprítomnosti odsúdeného vo vykonávajúcim štáte je, že odsúdený, zastúpený obhajcom, bol informovaný aspoň o stanovenom termíne konania. Talianske vnútroštátne právo má rovnakú úpravu.

Rozdiel spočíva v tom, že zatiaľ čo talianske vnútroštátne právo stanovuje, ako už bolo uvedené, že v prípade neexistencie takejto procesnej záruky vnútroštátny súd „odmietne uznanie“, právo Únie stanovuje, že v takomto prípade súd vykonávajúceho štátu „môže odmietnuť uznanie“. Preto, zatiaľ čo podľa talianskeho práva, ktoré je v súlade s právom Únie, je odvolací súd povinný odmietnuť uznanie rozsudku, podľa práva Únie má odvolací súd právomoc, ale nie povinnosť odmietnuť uznanie rozsudku.

Tento rozdiel je podstatný vo vzťahu k prejednávanej veci. Pri uplatnení talianskeho práva, ktorý je v súlade s právom Únie, by totiž nebolo možné uznať rozsudok na účely výkonu v Taliansku, pretože ATAU (alias: ATAU) nebol informovaný o stanovenom termíne konania, a preto odvolací súd by ho mal odovzdať Slovenskej republike, hoci má právo na výkon trestu v Taliansku, pričom o to požiadal. Naopak, pri uplatnení práva Únie, ktoré je zdrojom eurokonformných právnych predpisov, by mal súd vykonávajúceho štátu diskrečnú právomoc posúdiť, či uzná alebo neuzná zahraničný odsudzujúci trestný rozsudok a v prípade kladnej odpovede, odmietnuť odovzdanie a nariadiť výkon trestu v Taliansku.

Zdá sa teda, že talianska právna úprava, ktorá je v súlade s právom Únie vo veciach uznávania odsudzujúcich trestných rozsudkov, či už priamo alebo nepriamo na základe európskeho zatykača, je v rozpore s právom Únie, keďže stanovuje ako povinné, a nie fakultatívne, odmietnutie uznania v prípade, že nie sú dodržané minimálne procesné záruky, ktoré sú uvedené vyššie.

Treba teda posúdiť, či sa má právo Únie vykladať a je platné v tomto zmysle.

Je preto potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ.

§4. Prejudiciálna otázka

Súdnemu dvoru Európskej únie sa navrhuje, aby rozhodol, či sa

- článok 4 bod 6 bod rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 v spojení s
- článkom 9 bod 1 písm. i) a článkom 25 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008,

má vykladať v tom zmysle, že:

1. súd vykonávajúceho štátu, ktorý má uznať vykonateľný zahraničný odsudzujúci trestný rozsudok, má diskrečnú právomoc, a nie povinnosť odmietnuť uznať rozsudok, ak sa ukáže, že v konaní, ktoré viedlo k vydaniu tohto rozsudku, sa obžalovanému neposkytla žiadna z procesných záruk stanovená v článku 9 bode 1 písm. i) rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/GAI z 27. novembra 2008?
2. súd vykonávajúceho štátu, ktorý bol požiadaný o nariadenie odovzdania na základe európskeho zatykača vydaného na účely výkonu rozsudku, keď sú súčasne splnené podmienky na nariadenie odovzdania odsúdeného do odsudzujúceho štátu a podmienky na odmietnutie odovzdania pri súčasnom nariadení výkonu trestu na území vykonávajúceho štátu, má právomoc odmietnuť odovzdanie, uznať rozsudok a nariadiť výkon rozsudku na svojom území, aj keď v konaní, ktoré viedlo k vydaniu uznaného rozsudku, sa obžalovanému neposkytla žiadna z procesných záruk stanovená v článku 9 bode 1 písm. i) rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008. 9 ods. 1 písm. i) rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. 11. 2008?

[omissis] [pokyny pre kanceláriu]

Neapol [omissis]

[omissis]